

Pismo za 2024. godinu

Na zajedničkom putu

Tijekom proteklih godinu i pol dana naša zajednica iz Taizéa živjela je pustolovinu vjere. Zajedno s raznim pokretima, zajednicama i organizacijama mnogih kršćanskih Crkava pripremili smo »Okupljanje Božjeg naroda« pod nazivom »Together«. ¹ Ono je nastalo na poticaj brata Aloisa ² prigodom otvaranja Sinode o sinodalnosti u Katoličkoj Crkvi. Priprava je bila novi poticaj za dublje slušanje drugih i traženje darova, kako u različitim crkvenim zajednicama, tako i među ljudima dobre volje u društvu.

Na ekumenskoj večernjoj molitvi na Trgu svetog Petra u Rimu okupilo se preko 20 vodećih predstavnika raznih Crkava, 364 sudionika 16. Redovite skupštine sinode Katoličke Crkve i 18.000 ljudi svih dobnih skupina iz čitavog svijeta. Među njima je bilo 4 000 mladih koji su sudjelovali u vikend-programu u Rimu i koje su ugostile rimske župe. U isto vrijeme, na 222 mjesta diljem svijeta na molitvu su se okupili ljudi u zajedništvu s ovim bdijenjem.

Gledajući unatrag, što možemo naučiti iz ovog iskustva? Kako nam otvara put kojim mi kao kršćani ubuduće možemo ići zajedno? »Jedan je Učitelj vaš, a svi ste vi braća i sestre«, rekao je Isus (Matej 23,8). Nisu li svi kršćani braća i sestre, ujedinjeni u zajednicu koja je još nesavršena, ali već postoji? Nije li Krist taj koji nas poziva da krenemo na put zajedno s njim i ljudima koji žive na rubu našeg društva? Na tom se putu želimo u pomirljivom dijalogu pomirenja prisjetiti da smo jedni drugima potrebni, ne kako bismo nametali svoja mišljenja, već kako bismo doprinijeli miru u ljudskoj obitelji. ³

Zahvalnost za ovu rastuću svijest o zajedništvu može nam dati snagu da se suočimo s izazovima našeg vremena, da čujemo vapaj Zemlje i suočimo se s polarizacijama koje dijele ljudsku obitelj. Krenimo zajedno kao Božji narod, pružimo ruku i saslušajmo jedni druge!

Otkrivamo li nešto novo slušajući druge? Jesmo li spremni razumjeti strahove koji bi mogli izići na svjetlo i njima se pozabaviti?

Na povratku iz Rima u Taizé, zaustavio sam se u Ljubljani, glavnom gradu Slovenije, mjestu održavanja 46. Europskog susreta mladih. ⁴ Tamo sam razgovarao s pripremnim timom, mladim volonterima iz različitih zemalja, braćom Zajednice, sestrama sv. Andrije i našim slovenskim prijateljima. Razmišljanja na temu »Na zajedničkom putu« koja slijede, proizašla su iz razgovora tih dana.

Zahvaljujem svojoj braći i svima koji su pridonijeli stvaranju ove poruke i koji su s nama na putu.

Sa srdačnim željama i pozdravima svima vama,

¹ Ova večernja molitva održana je 30. rujna 2023. godine. Vidi: www.together2023.net.

² Brat Alois bio je prior Zajednice iz Taizéa od smrti brata Rogera 16. kolovoza 2005. do 3. prosinca 2023. Kako mu možemo izraziti našu zahvalnost za ovih 18 godina kao »sluge zajedništva« u našoj Zajednici, za njegovo neumorno ekumensko zalaganje i nastojanje da uvijek traži nove oblike solidarnosti s ljudima u potrebi?

³ S obzirom na patnju uzrokovanu sukobima u Ukrajini, Palestini i Izraelu, Afganistanu, Mianmaru, Pakistanu, Haitiju, Nikaragvi, Sudanu i na mnogim drugim mjestima diljem današnjeg svijeta, kakav nam poziv Bog upućuje?

⁴ Od 28. prosinca 2023. do 1. siječnja 2024.

U Ljubljani mi je netko rekao: »Beskućništvo u današnjem društvu nije samo pitanje materijalnog doma. Za mnoge ljude beskućništvo je unutarnja stvarnost. Ali potraga za unutarnjom sigurnošću može nas dovesti do misli koje nas samo još više tjeraju u samoću.« Netko drugi je upitao: »Koliko se moramo slagati jedni s drugima da zajedno krenemo? Nekad prazne fraze mogu sakriti činjenicu da samo toleriramo druge. Ali otvarajući se dijalogu, riskiramo.« Kamo nas vode ova pitanja?

Slušati jedni druge

U srcu dijaloga je slušanje. Mojsije je rekao Božjem narodu: »Shema Yisrael – Čuj, narode moj!« (Ponovljeni zakon 6,4) i te su riječi dale ime njihovoj svakodnevnoj molitvi. Stoljećima kasnije, Benedikt iz Nursije⁵ započinje svoje redovničko pravilo riječima: »Slušajte pažljivo!«

Slušanje je čin ljubavi. Slušanje je temelj svakog odnosa od povjerenja. Bez slušanja, gotovo ništa ne može rasti ili se razvijati. Nijedan odnos ne funkcionira bez slušanja. Slušajući nesebično, dajemo drugima prostor. Omogućujemo im da kažu ono što trebaju, čak i ono riječima neizrecivo.

A u srcu slušanja je tišina.⁶ Biblija nam za to pruža brojne primjere: Ilija susreće Boga u tihom šaptu, a ne u potresu, oluji ili vatri (1. Kraljevima 19,11–13). Marija, Martina sestra, sjedi do Isusovih nogu i sluša ga (Luka 10,39).⁷ »Ti si mi uši otvorio,« kaže drevna biblijska molitva (Psalam 40,7).

Danas često imamo dojam da prevladavaju oni koji najglasnije viču. Čini se da nasilje raste na mnogim mjestima i jedva znamo kome se obratiti. Ali Bog nije tvorac nasilja,⁸ on se nikada ne nameće. »Da poslušam što mi to Bog govori: Gospodin obećava mir narodu svomu.« (Psalam 85,9)

Nije li put naprijed slušanje i nastojanje razumijevanja drugih? »Pronicavo srce« (1. Kraljevima 3,9) nikada nas ne pokušava učiniti pokornima ili nas ušutkati pred nepravdom. Umjesto toga, jača nas da donosimo hrabre i nadahnute odluke ukorijenjene u našim najdubljim uvjerenjima, gdje nam je Bog bliže nego što se uopće usuđujemo nadati...

Biti na putu

Hodamo li kroz život kao turisti ili kao hodočasnici? Putujemo li samo promatrajući izvana ili je duboko u nama žeđ koja nas vuče naprijed? Hodočasnik, i ne videći konačno odredište, traži smisao u svakom koraku puta, naslućujući kamo ide. No put bez cilja može postati besciljno lutanje.⁹

Hoćemo li se u takvim prilikama sjetiti Isusovih riječi: »Ja sam put, istina i život.« (Ivan 14,6) Putovati s Isusom znači držati ove tri stvarnosti zajedno: Sâm je Isus put koji slijedimo, možemo vjerovati njegovim riječima i On nas vodi u puninu kakvu nismo mogli ni zamisliti.

Isus nikoga nije isključio s njegova puta. Ukorišten u zajedništvu s Bogom, dijelio je svoj život sa svima koji su mu dolazili, pravednima i nepravednima. Prepoznavao je Božju prisutnost u onima na rubu društva – u grešnicima i izopćenima, pa čak i u onima koji nisu bili njegov narod. Isus je davao ono što je imao, ali je i primao od onih koje je susretao. Oni su mu bili izazov, a često i obogaćenje.

Ne poziva li nas Isus, krotkog i poniznog srca,¹⁰ na taj isti put? Jesmo li spremni tražiti velikodušnost poniznosti¹¹ kako bismo primili ono što nam drugi mogu dati na tom putu?

Biti zajedno na putu čini život Crkve i društva. Ipak, svakome treba prostor u kojem može izraziti osobnu kreativnost i ideje. One su nam darovane kako bismo ih dijelili s drugima, kako bismo gradili suživot u Crkvi i ljudskoj obitelji. Žice gitare leže jedna uz drugu, ali tek svirane zajedno daju predivan zvuk...

⁵ Benedikt iz Nursije (oko 480.–547. g.) bio je otac zapadnog redovništva. Pravilo koje je napisao usvojeno je diljem Europe kako su se samostani razvijali i utjecalo je na mnoga kasnija redovnička pravila.

⁶ Tijekom zajedničke večernje molitve papa Franjo je govorio o šutnji: »Večeras smo mi kršćani šutjeli pred križem iz San Damiana, poput učenika koji slušaju pred križem, prijestoljem Učitelja. Nije to bila prazna tišina, nego trenutak vjere, iščekivanja i spremnosti. U bučnom svijetu više nismo navikli na šutnju, dapače ponekad nam je teško s njom, jer šutnja nas tjera na suočavanje s Bogom i samim sobom. Ali ona je u temelju Riječi i života (...) Šutnja u crkvenoj zajednici omogućuje bratsku komunikaciju.«

⁷ U mnogim kulturama sjediti do nečijih nogu ili dodirivati njihova stopala oblik je poštovanja. Što bi za nas moglo značiti sjediti do Isusovih nogu?

⁸ Isusova smrt na križu pokazuje nam da je Bog s onima koji pate i da nikada nije na strani onih koji uzrokuju patnju. Isus je plakao nad smrću svoga prijatelja Lazara; a Isusovo uskrsnuće pokazuje da smrt i patnja nikad nemaju posljednju riječ.

⁹ Ponekad u našem životu postoje trenuci kada, iz različitih razloga, ne vidimo cilj. Postoje trenuci kada nam je prihvatiti da se nalazimo na ničijoj zemlji.

¹⁰ Vidi Matej 11,29. Kada nam srce omekša, nije li to znak da hodamo s Isusom? Suprotnost ljubavi nije ljutnja ili mržnja, već otvrdnuće srca.

¹¹ Poniznost nema nikakve veze s podložnošću ili poniženjem. Naprotiv, zahtijeva veliku unutarnju snagu i nikada ne lomi darove i vrline osobe.

¹² »Jedini način da saznate naše priče je da upoznate ljude. Onda će ti možda ispričati priču. (...) Priče, a posebno pjesme pomažu nam da pamtimo. Zato pričam priče i pjevam na svom jeziku, Adnyamathanha, jer mi pomaže pamtiti tko sam. Pomaže mi pamtiti da sam stvoren na sliku Božju i da je Bog kao Stvoritelj sve stvorio. To je ono što pamtim.« Aunty Denise Chapman, starješina Adnyamathanha i pastorica Ujedinjene crkve u Južnoj Australiji. Iz knjige Yarta Wandatha, 2014.

Biti s drugima

Nije uvijek lako biti s drugima. Svatko od nas živi s ranama. Ponekad smo jedni druge povrijedili.

Biti s ljudima znači slušati ih. Dati im prostora i vremena da nam mogu ispričati svoju priču.¹² Slušati ih znači prihvatiti ih u njihovoj različitosti. Možda se ne slažemo ili čak imamo drugačiji svjetonazor. No zapanjujuće je da slušajući i dopuštajući im da ispričaju svoju priču, često prepoznamo što nam je kao ljudima zajedničko. Naše su razlike manje nego što smo mislili. Jedinstvo u različitosti doista je moguće.¹³ Oni koji stvarno žele slijediti Isusa mogli bi se iznenaditi otkrivši da u Bogu i u Kristu naše jedinstvo već postoji (Ivan 17,21–23) i nadilazi naša očekivanja.

Jesmo li spremni uzeti k srcu riječ onih koji govore o svojim ranama, čak i ako nam kažu da smo ih mi povrijedili, čak i ako nam kažu da smo ih povrijedili? Tako lako možemo upasti u mehanizme samoobrane. I prestanemo slušati, nastojeći zaštititi sebe ili braniti svoje stajalište. Ne znači li milosrđe spremnost ozbiljno shvaćati patnju drugih? Ponekad zajednička patnja može otvoriti put kojim možemo hoditi zajedno, čak i ako patnju ne možemo ostaviti iza nas.¹⁴

Ponekad je potrebno napraviti korak unatrag. U tim se trenucima možemo prepustiti Duhu Svetom i dopustiti mu da nam pokaže što trebamo znati¹⁵. To znači biti dovoljno ponizan da svoje ideale ne namećemo drugima, već prihvaćamo ono što drugi stavljaju pred nas.¹⁶

I ne smijemo napustiti nadu.¹⁷ Apostol Pavao bio je preplavljen beskrajnom ljubavlju Uskrslog Isusa nakon što se prethodno žestoko borio protiv njega. On nas uvjerava da je Božja ljubav razlivena u našim srcima po Duhu Svetom koji nam je dan (Rimljanima 5,5). Čak i ako ne osjećamo ovu nenametljivu prisutnost, možemo se osloniti na nju. Tada se povjerenje, ma koliko krhko bilo, ponovno rađa u nama te nam daje upravo toliko svjetla da učinimo sljedeći korak zajedno s Bogom i s povjerenim nam ljudima.

Ostati s Bogom, ostati s drugima

Za naše je putovanje potrebno vrijeme – čak i čitav život – kao što je za slušanje potrebno vrijeme kako bi se odnos razvijao. Ovdje do izražaja dolazi strpljiva ustrajnost i vjernost.

Na putu s drugima, na putu s Bogom. Za mnoge od nas te su stvarnosti nerazdvojne. Trebamo oboje.¹⁸

Kao što loze rastu na trsu, Isus nas poziva da ostanemo u njemu, kao što on ostaje u nama (vidi Ivan 15). »Ostati« podrazumijeva trajanje. Za nas se ne radi samo o privremenom posvećenju, već o tome da ostanemo u Njemu kroz čitav život. Samo tako možemo nastaviti rasti i donositi plodove.

Koji su to plodovi? Isus nastavlja i kaže: »Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas. Nitko nema veće ljubavi od one da život svoj položi za one koje ljubi.« Na tom putu riskiramo i odričemo se svega kako bismo slijedili Isusa. Tako možemo voljeti slobodno do kraja. Ljubav prema Evanđelju više je od osjećaja privrženosti, ona je darivanje sebe drugima. To je putovanje našeg života na kojem od slugu postajemo Kristovi prijatelji.

Život koji se živi u punini donosi plod. On raste prirodno kad ostajemo u Kristu i crpimo iz njegova života, baš kao što loze primaju život od trsa. U tome možemo otkriti puninu radosti kad prihvatimo izazov Evanđelja. Jesmo li spremni za to?

Zajedničko putovanje u današnjem svijetu

Suočeni s današnjim izazovima i našom vlastitom krhkošću, neki se ljudi, kao što sam rekao, nekad osjećaju beskućnicima. Vidimo ranjeno Božje stvorenje, kojeg je naša ranjena ljudska obitelj dio. Patnja se može prenositi kroz generacije u narodima koji

¹³ Vidi: Anne-Laure Danet: »Podjele nisu isto što i različitost. Nije u pitanju različitost Crkava. To je normalno, čak i potrebno, jer uzima u obzir naše pojedinačne identitete: kulturne, povijesne, društvene, etničke, spolne, itd. Čak i ako su ti identiteti sekundarni, jer u Kristu nema „ni Židova ni pogana, ni roba ni slobodnog, ni muško ni žensko“ (Galaćanima 3,28), oni postoje i u njima je utjelovljeno postojanje vjernika. Sve dok su ti identiteti sekundarni, oni su bogatstvo jer dopuštaju određenu propusnost. (...) Daleko od toga da izgladuju identitete, oni ih jačaju i pročišćavaju ne razdvajajući ih, (...) već naprotiv, prepoznavajući jedni u drugima darove i djelovanje Duha Svetoga. Na taj način omogućuju stvaranje zajedničkog identiteta. Ovo je daljnji korak u ekumenskom pokretu koji je evoluirao od jedinstva u različitosti (koje odbacuje sve oblike uniformnosti) do jedinstva u pomirenoj različitosti.« (La diversité en Église, de la division à l'enrichissement mutuel, u: Contacts, Revue Française de l'Orthodoxie, 282/2023.)

¹⁴ Vidi: Maksim Ispovjednik: »Iskažimo samilost jedni prema drugima i liječimo jedni druge poniznošću.« (Asketski život, 41)

¹⁵ Tijekom ekumenske večernje molitve »Together« zazvali smo Duha Svetog drevnom molitvom: »Adsumus Sancte Spiritus (Stojimo pred tobom, Duše Sveti).« Ova se molitva molila prije ekumenskih koncila od najranijih vremena, moleći Duha Svetoga za vodstvo. Vidi: <https://www.synod.va/content/dam/synod/document/common/adsumus/EN-ADSUMUS.pdf>

¹⁶ »Kraljevstvo Božje nije predmet idealne vizije, nego je ukorijenjeno u stvarnosti. (...) Vizija koja nije ukorijenjena u stvarnosti ovoga svijeta je iluzija. Iluzija proizlazi iz nesposobnosti ili odbijanja suočavanja sa životnim problemima. To je bijeg u područje nestvarnog, iz stvarnog svijeta.« Choan-Seng Song, tajvanski teolog, u: Jesus and the Reign of God, 1993., str.77.

¹⁷ Engleska pustinjakinja Julijna iz Norwicha iz 14. stoljeća napisala je u svojim Otkrivenjima: »(Bog) želi da znamo da mu je stalo ne samo do plemenitih i najvećih stvari, nego i do malih i malenih, niskih i jednostavnih, jednih kao i drugih. To je ono što je mislio rekavši: „Sve će biti u redu“; jer nam želi poručiti da ni najmanja stvar neće biti zaboravljena...«

¹⁸ »Naš osjećaj Božje prisutnosti bit će iskrivljen ne vidimo li odnos Božje stvarnosti i stvarnosti našeg bližnjega. A naš osjećaj za stvarnost našeg bližnjeg bit će iskrivljen ako nije viđen u smislu Božje stvarnosti.« Kosuke Koyama, japanski teolog, u: Water Buffalo Theology, 1974., str. 91.

su bili iskorištavani i ponižavani. Poznajemo obitelji koje su razdvojili sukobi i ratovi. Ali također priznajemo da su živote uništili i ljudi koji ispovijedaju ime Kristovo u Crkvi i također u našoj Zajednici iz Taizéa.¹⁹

No, nismo li pozvani da se zajedno suočimo s ovim izazovima? Jedna afrička poslovica kaže: »Putovati zajedno čini dugo putovanje kratkim.« U »Velikoj seobi« divljih životinja između Serengetija i Masai Mare, mlađa telad mora se osloniti na snagu odraslih kako bi prešli rijeku i popeli se na drugu obalu. I za nas postoje trenuci kada ovisimo o drugima i kada moramo naučiti dopustiti drugima da nas nose...

A kad se zajedno suočimo s tim izazovima, možemo doživjeti ljepotu i transcendentnost. To nam pomaže da otkrijemo iskrnu i krenemo s novom snagom.²⁰

Na dan Isusova uskrsnuća dvojica njegovih prijatelja napustila su Jeruzalem, gdje je Isus bio pogubljen (Luka 24,13–35). Putem im se pridružio stranac. Kad je kasnije sjeo s njima za stol, shvatili su da je ono što su doživjeli bio Isus. Stranci nam mogu pomoći da prepoznamo Kristovu prisutnost i iznova shvatimo da je On uvijek s nama.

»Ne bojte se!« šapće nam, »ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta.« (Matej 28,20) Hoćemo li poslušati ovo obećanje?

Poput kvasca umiješanog u brašno (Matej 13,33), možemo se osjećati bespomoćno i beznačajno. Usuđujemo li se ipak ponovno krenuti – ne sami, nego s drugima – kako bismo obogatili jedni druge na našem zajedničkom putu?

¹⁹ Vidi: »Naše nastojanje za istinitost« – https://www.taize.fr/hr_article26188.html. Prihvaćamo da je ovo stalan proces po kojem učimo, slušamo one koji su povrijeđeni, priznajemo njihove patnje i činimo sve što možemo kako bismo stvorili sigurno okruženje za sve.

²⁰ Sveti Augustin Hiponski: »Kasno te uzljubih, ljepoto stara, a tako nova; kasno te uzljubih! I gle, ti bijaše unutra, a ja bijah vani, tražeći te tamo. I u svom neljubljenu stanju, izgubih se u onome što ti stvori. Ti bijaše sa mnom, ali ja ne bijah s tobom. (...) Ti me dotače i ja usplamtjeh da dosegnem tvoj mir.« (Ispovijesti X,27)

Volontiranje u Taizéu

Susreti u Taizéu omogućeni su zahvaljujući skupini mladih volontera: djevojaka i mladića u dobi između 18 i 29 godina. Oni su dobrodošli i na dulja razdoblja u Taizéu, od nekoliko tjedana do godinu dana. Želimo s njima podijeliti ono što je najvažnije u životu naše Zajednice:

Zajedno moliti

Ništa što se događa u Taizéu ne bi bilo moguće bez triju dnevnih zajedničkih molitvi, a volonteri nam i kroz molitvu pomažu da zajedno dočekamo sve one koji dolaze.

Zajedno živjeti u zajednici

Zajedno, gradeći malu privremenu zajednicu s mladima sa svih kontinenata, iz različitih Crkava, u zajedničkom bogatstvu naše različitosti.

Zajedno služiti drugima

Omogućite dobrodošlicu mladima u Taizéu tako što ćete se staviti na raspolaganje. Ako želite saznati više, pogledajte www.taize.fr/volunteering

Nastavljamo naše zajedničko putovanje u 2024. godini

U 2024. planirani su sljedeći susreti:

- Međunarodni susreti u Taizéu tijekom cijele godine za mlade od 18 do 35 godina (za ostale uzraste pogledajte na web stranici Taizéa kada je moguće doći)
- Veliki tjedan i Uskrs u Taizéu (24. ožujka do 7. travnja 2024.)
- Susret prijateljstva mladih muslimana i kršćana (7. do 12. srpnja 2024.)
- Dijeljenje i svjedočenje pravoslavne vjere (4. do 11. kolovoza 2024.)
- Poseban tjedan za mlade od 18 do 35 godina (25. kolovoza do 1. rujna 2024.)
- Europski susret mladih od 28. prosinca 2024. do 1. siječnja 2025. Grad domaćin ovog 47. Europskog susreta bit će objavljen u Ljubljani.

www.taize.fr/dates